

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/8/2020
Identifikačné číslo spisu: 7216224941
Dátum vydania rozhodnutia: 18.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7216224941.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E. U., bývajúceho v E., zastúpeného JK. proti žalovanej T., o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 41Cpr/65/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. apríla 2019, sp.zn. 11CoPr/5/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. februára 2018, č.k. 41Cpr/65/2017-398 (mediiným) zamietol žalobu v časti určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Vychádza z toho, že žalobca a žalovaná uzavreli 30. septembra 2014 pracovný pomer na dobu určitú - do dňa zániku obchodného vzťahu žalovanej a spoločnosti Q., založeného obchodnou zmluvou č. XX/XXXX/FO. Takéto zmluvné dojednanie zákon nevylučuje a pripúšťa, aby doba trvania pracovného pomeru uzavretého na určitú dobu bola dohodnutá nielen priamym časovým údajom, ale aj na základe iných objektívne zistiteľných skutočností, ktoré nepripúšťajú pochybnosti o tom, kedy pracovný pomer na určitú dobu skončí uplynutím dojednanej doby (R 41/2002).

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 17. apríla 2019, sp.zn. 11CoPr/5/2018 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Poukázal na to, že strany pracovnou zmluvou z 30. septembra 2014 založili ich pracovný pomer na dobu do ukončenia obchodného vzťahu so spoločnosťou Q.. Takéto dojednanie nie je neurčité a neznamená, že pracovná zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú. Doba trvania pracovného pomeru uzavretého na dobu určitú môže byť totiž dohodnutá akýmkoľvek spôsobom, pri ktorom účastníci zmluvy nemajú žiadne pochybnosti o tom, kedy sa takto založený pracovný pomer skončí. V danom prípade bol pracovný pomer dohodnutý na dobu určitú a k jeho skončeniu nedošlo na základe oznámenia žalovanej (o tom, že

končí jej obchodný vzťah so spoločnosťou TESCO STORES SR, a.s.), ale uplynutím dohodnutej doby jeho trvania. Žalobca sa preto neopodstatnene domáha určenia neplatnosti skončenia jeho pracovného pomeru so žalovanou.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. e/ a f/ CSP a tiež § 421 ods. 1 CSP.

3.1. K procesnej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. e/ CSP došlo podľa neho v dôsledku toho, že spor v danom prípade prejednal a rozhodol odvolací súd nesprávne obsadený. Členom odvolacieho senátu bol totiž aj JUDr. Martin Kolesár, ktorý ešte ako sudca Okresného súdu Košice II v inom spore (medzi E. R. a spoločnosťou T..) na identickom skutkovom a právnom základe prijal a vysvetlil právne závery relevantné aj v danom prípade. Podľa presvedčenia dovolateľa „nie je zachovaná právna istota účastníkov konania, keď na odvolacom súde rozhoduje sudca, ktorý už svoj názor vyslovil na súde prvej inštancie a ten prezentuje aj v odvolacom konaní“.

3.2. Žalobca zastával názor, že rozsudok odvolacieho súdu nemá náležitosti v zmysle § 220 CSP, jeho odôvodnenie je nedostatočné, zmätočné, arbitrárne, nepresvedčivé, nezrozumiteľné a narušujúce princíp právnej istoty. Z toho vyvodzoval procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

3.3. Podľa názoru žalobcu spočíva napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení veci a dovolanie proti nemu podané je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, lebo odvolací súd sa pri riešení viacerých otázok (aplikovateľnosti § 48 a 77 Zákonníka práce, súladu právnych záverov súdu s právom Európskej únie, resp. na akú dobu bol pracovný pomer žalobcu a žalovanej dohodnutý a či bol dohodnutý platne na dobu určitú) odklonil od právnych záverov Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vyjadrených v rozhodnutiach, sp.zn. III. ÚS 72/2010 (vo vzťahu k metódam právneho výkladu textu), ďalej, sp.zn. I. ÚS 242/2007 (týkajúcich sa dôsledkov nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia súdu), sp.zn. IV. ÚS 49/2006 a sp. zn. III. ÚS 192/2006 (vo vzťahu k princípu právnej istoty a povinnosti súdov rozhodovať v identických prípadoch rovnako), sp.zn. IV. ÚS 14/2007 (k predvídateľnosti práva a rozhodovania súdov) a sp.zn. I. ÚS 164/2012 (týkajúcich sa povinnosti všeobecných súdov poskytovať jednotlivcom ochranu základných práv a slobôd). Zároveň dovolateľ zastával názor, že odvolací súd sa riešením týchto otázok odklonil aj od záverov Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-378/379/380/07 (vo vzťahu k Smernici č. 1999/70/ES o rámcovej dohode o práci na neurčitú dobu) a tiež od záverov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), prijatých vo veci, sp.zn. 7Cdo/15/2013.

3.4. Z týchto dôvodov navrhol napadnutý rozsudok zrušiť (a vec vrátiť na ďalšie konanie odvolaciemu súdu) alebo zmeniť (a jeho žalobe vyhovieť).

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že v konaní nedošlo k vadám zmätočnosti v zmysle § 420 písm. e/ a f/ CSP a neobstoja argumentácia dovolateľa o prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, lebo žalobca neoznačil žiadne rozhodnutie tvoriace ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od právnych záverov ktorého sa odvolací súd odklonil. Navrhla dovolanie odmietnuť (ako procesne neprípustné) alebo zamietnuť (ako nedôvodné).

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP [poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky; podobne, pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza v zátvorke „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)].

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej

alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z § 420 písm. e/ CSP; tvrdí, že odvolací súd nebol správne obsadený.

9.1. Nesprávne obsadeným je súd obsadený v rozpore s ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má určitý spor prejednať a rozhodnúť. Súd je nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca. Zákonným sudcom je sudca určený v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu (7Cdo/51/2018). Dovolateľ v danom prípade nenamietal, že D.. sa na prejednaní a rozhodovaní odvolacieho senátu zúčastnil v rozpore s rozvrhom práce odvolacieho súdu. Jeho dovolanie posudzoval dovolací súd podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP). Pri takomto prístupe mal na zreteli, že dovolateľ v skutočnosti namietal to, že menovaný sudca bol vylúčený v zmysle § 49 CSP z dôvodu jeho pomeru k sporu.

9.2. Otázku (ne)vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu je dovolací súd oprávnený posúdiť samostatne, nezávisle od (ne)existencie rozhodnutia nadriadeného súdu (R 59/1997). Charakteristiku pomeru významného v zmysle § 49 CSP vyložil najvyšší súd napríklad v rozhodnutiach, sp.zn. 3Cdo/38/2019, 4Cdo/18/2019, 4Cdo/172/2017, v ktorých uviedol, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (2Cdo/301/2018, 7Cdo/206/2018).

9.3. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolateľom namietanú okolnosť (že člen odvolacieho senátu už v inom spore k danej problematike vyjadril právny názor) nemožno považovať za dôvod opodstatňujúci záver, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. e/ CSP.

10. Žalobca v dovolaní tvrdí, že jeho dovolanie je prípustné tiež podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

10.1. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (1Cdo/64/2019, 2Cdo/301/2018, 3Cdo/258/2019, 4Cdo/75/2019, 7Cdo/121/2018, 8Cdo/175/2018) uviedol, že podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom, (avšak) z práva na spravodlivé súdne konanie nevyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, ktoré nemajú význam pre rozhodnutie.

10.2. V ďalších rozhodnutiach podal najvyšší súd charakteristiku procesne nesprávneho procesného postupu súdu (R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017, 8Cdo/85/2018) tak, že sa ním rozumie faktická činnosť alebo nečinnosť súdu (procedúra prejednávania veci), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a účastníkovi konania (strane sporu) znemožňuje realizáciu jeho procesných oprávnení a marí mu možnosť jeho aktívnej účasti na konaní.

10.3. Výklad toho, kedy ide o nepreskúmateľnosť rozhodnutia a aké sú jej právne dôsledky z hľadiska § 420 písm. f/ CSP, podal najvyšší súd v rozhodnutiach, v ktorých odkázal na stanovisko najvyššieho súdu R 2/2016 (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017). Vysvetlil, že o vadu zmätočnosti relevantnú podľa tohto ustanovenia ide iba celkom výnimočne, napríklad vtedy, keď rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje žiadne odôvodnenie. Opakovane tiež zdôraznil, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nemusí odpovedať na každú odvolaciu námietku; postačuje, ak odvolací súd reaguje na námietky podstatné pre

rozhodnutie o odvolaní alebo nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia.

10.4. V preskúvanom prípade je z napadnutého rozhodnutia dostatočne zrejماً podstata určujúcich (kľúčových) dôvodov, so zreteľom na ktoré dospel aj odvolací súd k záveru o neopodstatnenosti podanej žaloby. Odvolací súd jasne uviedol dôvody, so zreteľom na ktoré považoval za správny záver súdu prvej inštancie, že pracovný pomer nebol v danom prípade dohodnutý na dobu neurčitú (ale na dobu určitú) a skončil momentom zániku obchodného vzťahu žalovanej so spoločnosťou Q.. (nie listom žalovanej, ktorým žalobcovi oznámila, že dôjde k zániku tohto obchodného vzťahu). Podľa názoru dovolacieho súdu je celkom nedôvodná námietka žalobcu, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemá zákonom stanovené náležitosti, je nepreskúmateľné, zmätočné a arbitrárne.

10.5. Pre úplnosť treba dodať, že najvyšší súd konštantne zastáva názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). Vadu konania v zmysle tohto ustanovenia nezakladá ani nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017).

10.6. Aj podľa názoru ústavného súdu prípadná nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu, neúplne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci nezakladajú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

10.7. Právne závery vyjadrené v tejto časti rozhodnutia dovolacieho súdu sú považované za ústavne konformné (I. ÚS 61/2019). Z uvedených dôvodov dovolací súd uzatvára, že žalobca neopodstatnene namieta existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

11. Podľa názoru žalobcu je jeho dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

11.1. Obsah pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ vysvetlil najvyšší súd v judikáte R 71/2018. Vo viacerých rozhodnutiach uviedol, že do tohto pojmu nepatria rozhodnutia ústavného súdu ani Európskeho súdu pre ľudské práva. Obdobne dovolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je ani Súdny dvor Európskej únie (m. m. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017 8Cdo/102/2017). Pokiaľ sa riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odkloní od právnych záverov prijatých týmito súdmi, nemôže ísť o odklon relevantný v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (3Cdo/204/2018, 3Cdo/254/2019).

11.2. Najvyšší súd už tiež konštatoval, že ak je prípustnosť dovolania vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je na dovolateľovi, aby ním tvrdený odklon doložil bližšou konkretizáciou rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018, 1Cdo/206/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/27/2017, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/27/2017, 6Cdo/35/2017, 7Cdo/7/2018). Sama kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorej otázky, významovo nezodpovedá ustanoveniu § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017). Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd (2Cdo/167/2017, 3Cdo/235/2016, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017).

11.3. Dovolateľ v danom prípade ním tvrdený „odklon“ vyvodzoval z právnych záverov vyjadrených výlučne v rozhodnutiach súdov, ktoré nenapĺňajú obsah pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“. Z hľadiska tejto jeho argumentácie výnimku tvorí iba rozhodnutie najvyššieho súdu, sp.zn. 7Cdo/15/2013, ktoré sa ale týka vecí odlišnej (exekučnej), pričom v nej zaujaté právne závery sú (v porovnaní s preskúvaným prípadom) vyvodzované z odlišných skutkových okolností. Dovolací súd konštatuje, že ani odkaz na toto rozhodnutie najvyššieho súdu v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalobcu, že zo strany odvolacieho súdu došlo k odklonu relevantnému v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

12. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu nevyplýva z § 420 CSP, ale ani z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

13. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP (v časti, v ktorej namietala existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. e/ a f/ CSP) a vo zvyšku podľa § 447 písm. f/

CSP.

14. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a pomerom hlasov 2 : 1 vo výroku o trovách dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.